

Bosforum: "Bos verdient één krachtige stem!"

"Een karretje dat op de zandweg reed, de zon was helder, de weg was breed. De paardjes liepen vol vure...". Op donderdag 27 juni bestijgt een grote stoet mensen de Amerongse Berg in processie achter de boerenwagen. Zij maken zich op voor het Bosforum onder leiding van Ferdinand Rauwenhoff (oud-voorzitter van het Bosschap); een debat óver het bos ín het bos.

De strenge regels van de nieuwe Flora en Faunawet maken het echter welhaast onmogelijk om het bos nog in te komen. "Verstoring" is een delict waar iemand zich al snel schuldig maakt, zo zal blijken uit het verloop van de dag die in het teken staat van het afscheid van Rob Nas als secretaris van het Bosschap. Uiteraard zijn er bij het Bosforum in het bos op de Amerongse Berg op 27 juni jl. wel de nodige voorzorgsmaatregelen genomen; zo krijgt Rob Nas zelf een spreekverbod opgelegd, hetgeen een stukje verstoring voorkomt. Geen halve maatregel en zeker effectief, voor iemand die binnen de sector bekend staat als, 'markant', 'lastig' ofwel de 'ultieme tegendraadse polderjongen'.

De sprekers: Henk Siepel, Frits Mohren en Geke Faber

Bossen bescherm je niet met hekken

Bij de eerste halte, een zeven-sprong op de top van de Amerongse Berg, opent mevrouw Geke Faber (staatssecretaris LNV) het debat met de stelling: 'bossen bescherm je niet met hekken'. Zij pleit voor het openstellen van bos en natuur voor de mensen, vooral vanuit de overweging dat de natuur een goede invloed heeft op de gezondheid. Geld uit de gezondheidszorg zou dan ook beter kunnen worden gestopt in natuurontwikkeling, in plaats van het moeizame wegwerken van al die wachtlijsten. Het rijk heeft forse ambities om het areaal bos en natuur aanzienlijk uit te breiden. Wel is het vervolgens van belang dat de woordvoerder van bos en natuur, dat volgens de cijfers van LNV in 2030 ruim 0,9 miljoen hectare beslaat, met een krachtige stem spreekt. De huidige versnippering in de bossector draagt daar niet aan bij; samenwerking moet voorop staan. En met haar eigen krachtige stem uit zij tot slot een *cri de coeur*, daarbij getuigend van de bosbouwkundige kennis

die zij in haar voorbije ambtsperiode heeft opgedaan: "in deze sector ontmoet ik voornamelijk veel oudere heren; zorg voor verjonging!" En over Rob: "Het Bosschap verliest een uitstekende spreekbuis; constructief, maar soms zodanig markant dat je je wel 'ns afvraagt: was dit nou eigenlijk wel constructief?"

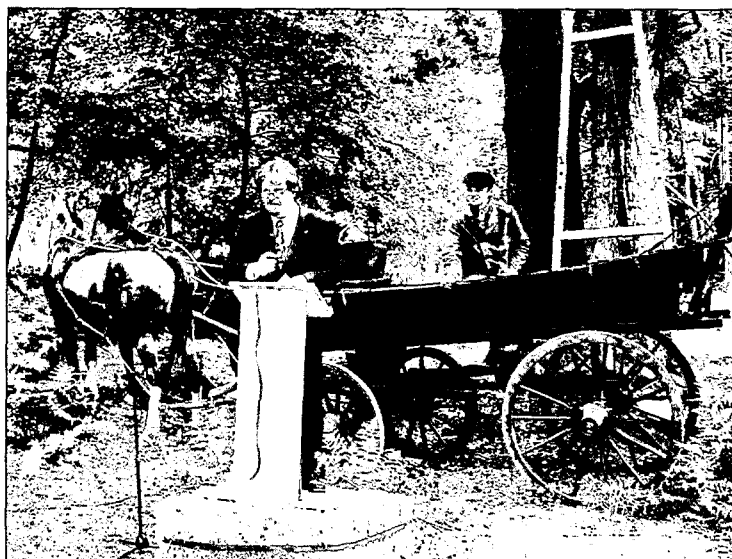
Uit het aanwezige publiek volgen meteen reacties. Juun de Boer (directeur Natuurmonumenten) geeft aan dat het Bosschap de samenwerking binnen de sector heeft bevorderd en dat de zojuist benoemde interim-secretaris in ieder geval iemand is van de jongere garde. Deze (Arno Willems, 43 jaar jong) haakt meteen in. Hij vraagt aandacht voor het fenomeen nationale parken die, na officiële instelling, een verveelvoudiging van bezoekers met zich meebrengen. Je moet oppassen dat je geen recreatiekermis in huis haalt! Reguleer de recreatiestromen en de daaraan gekoppelde economische activiteiten en zorg ervoor dat een gedeelte van deze inkomende geldstroom ook weer ten goede komt aan het bosbeheer.

Mohren: 'Verboden te kappen'

Verboden te kappen!

Bij de volgende halte spreiden twee majestueuze eiken hun takken uit boven Frits Mohren (voorzitter van de studiekring van de KNBV) die het publiek een blik in de toekomst gunt. Een toekomst waarin geen plaats meer is voor houtproductie in het Nederlandse bos. Immers, zelfs zijn eigen kinderen associëren het omzagen van bomen met vernieling van de natuur en de jeugd heeft de toekomst. De vorige eeuw (de eeuw van Rob Nas) was de eeuw van de natuurkunde en de techniek, maar deze eeuw (de eeuw van onze kinderen) zal de eeuw zijn van de biologie. Een toenemend biologisch bewustzijn zal de belangstelling voor het bos alleen maar doen toenemen, maar vanuit een andere invalshoek: bos = kwaliteit leefomgeving. Houtoogst zal daarbij een ondergeschikte rol spelen, alleen toegestaan ter verbetering van de kwaliteit van het boslandschap. Door de toenemende informatie-uitwisseling zal ook het beheer van het bos van iedereen worden

en niet alleen van de bosbouwers; bosbouw = nostalgie, iets voor bij een goed glas wijn en een sigaar, na een lekker stuk hert. Het houten bordje "afdeling houtteelt, hier melden" (uit de oude bosbouwvilla Hinkeloord, waar de Wageningse vakgroep Bosbouw lang gehuisvest was) symboliseert deze nostalgie. Oude planningsmethoden, gebaseerd op houtoogst, liggen in 2030 in de prullenbak. En het bos? Dat doorstaat het allemaal wel. Bos in 2030 is nog steeds groen en gelijktijdig spannend (om in te ontdekken) en ontspannend om in te vertoeven.

Uit het publiek staat de heer d'Ansembourg (particuliere boscij-eigenaar) op om eenieder bestraffend toe te spreken: jullie zijn allemaal in overtreding, jullie verstoren de vogels in dit bos! Het verbod om te kappen is geen toekomstvisie, maar de realiteit van vandaag. Nog geen week geleden heeft d'Ansembourg zijn dunningswerkzaamheden moeten stilleggen omdat hij de Flora en Faunawet zou hebben over-

Faber: 'Bossen bescherm je niet met hekken'

treden (gij zult niet verstoren). Dit maakt het voor de particuliere bosbeheerder onmogelijk om zijn bezit in stand te houden; inkomsten uit houtoogst zijn hard nodig. Bovendien geldt hierbij het principe van het eigendomsrecht; dit geldt niet alleen voor de grond, maar ook voor de bomen. Een boscijenaar moet de vrijheid behouden om deze economisch te benutten.

Niek van Heijst (directeur Staatsbosbeheer) benadrukt dat het bosbeheer wel mee moet gaan met de maatschappelijke ontwikkelingen; het Forum zou dan ook niet in het bos, maar juist daarbuiten gehouden moeten worden; de maatschappelijke discussie vindt namelijk dáár plaats. En in die discussie is het van belang om de milieu-aspecten van goed bosbeheer te benadrukken: hout is immers een milieuvriendelijke, hernieuwbare grondstof. Helena Berends (Altterra) vat het debat op deze locatie krachtig samen in de woorden van Rob Nas: "vroeger moesten we veel van hout weten, vervolgens veel over natuur en nu moeten we vooral veel over mensen weten."

De gastheer van het Bosforum, Simon Klingen, nodigt uit tot een boswandeling

Het bos van de toekomst is een sprookjesbos

Langs indrukwekkende beuken en knoestige eiken gaat het gezelschap, over kronkelende paden, op zoek naar de volgende halte; een holle weg, met een weids uitzicht over de Rijnvallei. Hier, waar de eeuwen op ons neerkijken, verhaalt Henk Siepel (Alterra, afdelingshoofd ecologie en milieu) over Hannes Hu' en zien breur, Albert. Op de Galgenberg, hier vlak bij, en vooral bij het huisje van de illustere broers Hu' aan het naburige Egelmeer was het in vroeger tijden beslist niet pluis. Door het vertellen van dit verhaal heeft Henk de belevingswaarde van dit bos voor zijn toehoorders veranderd en dat zonder dat er ook maar iets is veranderd aan de houtproductiewaarde of de biodiversiteit van dit bos. De verschillende functies kunnen dus prima samen gaan, waarbij belevingswaarde in zijn ogen een belangrijke rol speelt: het bos wordt een sprookjesbos. Erik Somsen (Fortis) gelooft niet in sprookjes en hecht veel waarde aan het verbinden van de verbeelding over het bos met de realiteit. Een goede financiering van het bosbeheer is noodzakelijk, anders wordt het Nederland-

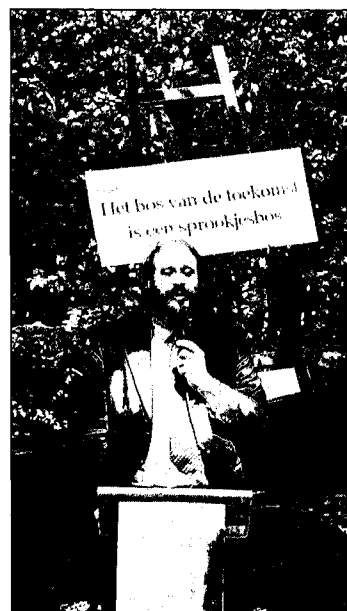
se bos inderdaad een sprookje. Harry Boeschoten (Staatsbosbeheer) vertelt dat het sprookje over bos een verhaal is van liefde en vervreemding. Er komen steeds meer mensen, met steeds minder ideeën over hoe het in elkaar zit, waar het over gaat. Daar ligt een taak voor alle toehoorders en met name voor het Bosschap. Zorg ervoor dat de samenleving bekend is met de waarde van het bos en communiceer daarover, neem deel aan de maatschappelijke discussie; als de sector de aansluiting hiermee kwijtraakt, verliezen we uiteindelijk allemaal.

Het laatste woord is aan Rob

Hoe kan het ook anders. Na een middag noodgedwongen zwijgen, overhandigt Ferdinand Rauwenhoff uiteindelijk alsnog de microfoon aan Rob. Is het toeval dat juist op dit moment het aggregaat weer uitvalt? Maar natuurlijk heeft Rob brandstof genoeg van zichzelf. Het publiek verzamelt zich dicht om hem heen om zijn conclusie niet te missen. "Iemand heeft mij ter gelegenheid van dit afscheid gekarakteriseerd als

Siepel: 'Het bos van de toekomst is een sprookjesbos'

conservatief, vernieuwend en professioneel. Dit geldt dubbel en dwars ook voor de sector. Laat je niet leiden door de waan van de dag, koester daarin je conservatisme. Besef tegelijkertijd wel dat vernieuwing doorlopend nodig is en loop daarom voor de muziek uit (maar niet te ver). En doe dit op een professionele wijze; professionaliteit, waardoor je aansluiting afdwingt binnen het maatschappelijk krachtenveld, is een absolute voorwaarde. Dus: praat, praat, praat, maar boek ook resultaat." Of zoals Oene Gorter (vice-voorzitter Bosschap) voorafgaand aan het Bosforum Rob Nas karakteriseert: "Rob is de ultieme tegen-draadse polderjongen. Hij mag dan wel eens lastig zijn, hij boekt resultaat aan de poldertafel, dus samen met anderen". De voorzitter van het Bosschap, Peter Mangelmans, verwoordt in zijn speech bij de receptie een paar

*Opvoering van het grote Naslied:
"Rob gaat 't Schap verlaten"*

van die resultaten: het bestuur heeft zich unaniem uitgesproken voor het voortbestaan van het Schap als ontmoetingsplek voor allen die zich bezighouden met het terreinbeheer als professionele activiteit. Daarnaast is een voorzet gegeven voor de verbreding naar een schap voor bos en natuur.

En natuurlijk is ook dáár het laatste woord aan Rob, die alle aanwezigen bedankt voor de goede samenwerking, niet alleen de laatste jaren bij het Bosschap, maar in zijn gehele carrière in de groene sector. Die was in zijn ogen mogelijk omdat anderen hem de kansen boden, die bij zijn ambities aansloten. "Daar ben ik u jullie allen zeer dankbaar voor en ik wil jullie dan ook vragen anderen in je omgeving kansen te blijven geven, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen."

En op het slot van deze feestelijke dag, klinkt dan nog een keer het refrein van het grote Naslied:

Aj, aj, aj, jaah

Rob gaat 't Schap verlaten

Een tikkeltje kaal, maar oh zo vitaal

Kunnen eind'lijk de anderen praten!

Bedankt voor deze kans Rob, ook namens de anderen. En ik weet dat we van jou, ook al kun je nu op je lauweren rusten ten huize Acquoy, nog veel zullen blijven horen. Gevraagd en soms ook ongevraagd, geheel in je eigen markante stijl. Het ga je goed!

Renske Schulting, redactie NBT

Rob Nas: "We menen nog steeds zelf de maatschappelijke discussie te moeten voeren!"

Op 27 juni heeft de sector afscheid genomen van Rob Nas als secretaris van het Bosschap. Een bijzondere man met een uitgesproken mening over alles wat met het landelijk gebied en de samenleving te maken heeft. In het zonnetje voor zijn huis vertelt hij over ontwikkelingen in de sector, de toekomst van het Bosschap en wat hij zelf gaat doen.

Wat deed je voordat je bij het Bosschap ging werken?

"Ik heb eigenlijk door het hele beroepenveld gezworven, met als kernactiviteit landschapsarchitectuur. Ik heb eerst de landbouwwinterschool en MBCS gedaan en werkte als vliegverkeersleider bij de marine luchtvaartdienst. Vervolgens kwam ik terecht bij Staatsbosbeheer, afdeling Landschapsbouw, waar ik de mogelijkheid kreeg om landschapsarchitectuur te studeren aan de

Academie voor Bouwkunst te Amsterdam. Daarna werd ik hoofd Verkeerswegen -de SBB-adviseur voor Rijkswaterstaat-, vervolgens hoofd van de afdeling Bosontwikkeling en adjunct inspecteur Bosbouw met zowel privaat- als publiekrechtelijke taken. Kenmerkend voor die tijd was de heroriëntering: er moest meer begrip komen voor natuur, landschap en milieu. Gevechten tussen de traditionele houtteelt en de actievoerende natuurbescherming.

En dáár heb ik bosbouw en de terreinbeheerders leren kennen. Vervolgens werd ik consultant algemene dienst bij NBLF (Natuur, Bos, Landschapsbouw en Fauna van LNV) en tenslotte LNV-consultant voor alle aspecten in heel Gelderland.

Naast vakinhoudelijke zaken heb ik ook altijd de politiek en besturen leuk gevonden; zo was ik ooit één van de mede oprichters van de PPR (Politieke Partij Radicalen) en ben ik lid van de HBO-raad, monumentenzorg, e.d."

Hoe ben je bij het Bosschap terechtgekomen?

"Negen jaar geleden werd ik gevraagd te solliciteren en de aangeboden combinatie van politiek en vakkennis trok mij. Het Bosschap was destijds slapend. Maar opheffen zou zonde zijn want het is immers een voorrecht om als branche bestuursrechten te hebben. Om er weer leven in te blazen zouden Rauwenhoff (particulier boseigenaar, ex-Phillips) en Van Asperen (destijds directeur Staatsbosbeheer) zich twee jaar inzetten. Dat gaf mij vertrouwen. Helaas ging Van Asperen al snel weg want hij

werd directeur Natuurbeheer. Daarmee viel voor een belangrijk deel het commitment weg. In een lagere versnelling moest toen het 'contract' gerealiseerd worden."

Wat is de taak van het Bosschap?

"De bossen geschikt te houden voor mensenwensen. Een bosbouwer moet in dienst staan van de maatschappij. Helaas menen vele bosbouwers een voorvechter te moeten zijn van één van de functies. Maar *buiten* het bos worden de mensenwensen bepaald en de bosbouw en de beheerders moeten de haalbaarheid verwoorden en het uitvoeren. Ik kan me goed voorstellen dat een eigenaar een voorkeur heeft voor een bepaalde functie, maar een bosbouwer: nee!"

Ontwikkelingen en veranderingen?

"Een belangrijke en goede ontwikkeling is het Programma Beheer, want:

- het bos is nu ingebed in het natuurbeleid. Dit betekent dat het bos een onderdeel is van het natuurbeleid. Je zit niet met de functie natuur maar met het natuurbeleid om de tafel en dat is politiek relevant;

"Het was voor mij belangrijk dat de toespraken en discussies niet 'boring' mochten zijn. Het mocht niet plaatsvinden in een rokerig zaaltje en het mocht ook niet regenen. Dat is gelukt."

- je krijgt betaald voor wat het beheer kost;
- het uitgangspunt is: gelijke monniken, gelijke kappen. Dus Natuurmonumenten krijgt evenveel als een particulier. Alleen Staatsbosbeheer krijgt nog steeds verheugend meer. Dat zien we positief, want de overheid is kennelijk van mening dat er meer geld nodig is voor juist beheer. Dat schept mogelijkheden voor de andere beheerders. Het Programma Beheer is voor bossen veel eenvoudiger dan de andere pakketten. Ik weet nog dat Wageningen tot wel 160 verschillende natuurdoeltypen kwamen. Te theoretisch en niet relevant voor de praktijk! Wij hebben toen de bossen eruit gehaald en samen met Walter Kooy en Harrie Hekhuis het vereenvoudigd tot enkele heldere pakketten. Dat werkt: voor bos word je niet afgerekend op het feit dat je een winterkoninkje of een vliegenvanger hebt. Het doelmatiger maken van de regeling lukte de natuurhoek niet. Dat komt omdat zij, in mijn ogen, veel meer in ideologieën en acties denken en minder beheer- en bedrijfsmatig. Overigens is dat bepaald door de fase waarin het natuurbeheer verkeert: de overgang van ideologie naar beheer.

Het is zeer zorgwekkend dat er pakketten zijn beschreven die door de hoge stikstofverontreiniging gewoon niet realiseerbaar zijn. Iedereen weet dit maar niemand maakt zich daar druk om. Ik vind dat beheerders dat duidelijk moeten maken en daarmee dus accepteren dat de Nederlandse natuur wat eenvoudiger zal zijn dan we voorstellen.

Onze verwachtingen moeten reëler worden. Zo willen we graag dat de dassen van de Veluwe naar de Utrechtse Heuvelrug lopen. Maar met die verkeersdruk is dat niet reëel en kun je ze er beter heenbrengen. Nee hoor! Die das zal en moet er zelf heen lopen. De maatschappij denkt in paradijsbeelden, beheerders moeten staan voor de realistische invulling daarvan.”

Hoe gaat het met de communicatie met de maatschappij?

“Tijdens het bosdebat zei Frits Mohren: ‘Houtproductie doen we niet meer, mijn zoon vindt het bosvernietiging’. Ook mijn zoon heeft mij aan het denken gezet. Na de inleiding en de debatten zei hij tegen me: ‘Ik begrijp er niets van, helemaal niets.’ Dan realiseer je je: we kunnen dus blijkbaar nog niet een discussie voeren die gaat over de mensenwensen.

Natuurlijk ben ik het niet eens met de uitspraak van Frits, maar als smaakmaker in de discussie vond ik het prima. Ik vond vooral de opmerking van Harry Boeschoten to the point, hij zei: ‘er komen steeds meer mensen in het bos met steeds minder ideeën.’ Mensen komen meer om de kwaliteit: rust, ruimte en stilte. Een groot communicatieprobleem is het feit dat onze burgers uit de ‘Stadstaat Nederland’ niet het gevoel hebben dat beheer zoiets is als het werk van een timmerman. Tijdens zijn werk vallen er spaanders maar uiteindelijk levert hij mooi werk af. Bij terreinbeheer zien de mensen dat niet en daarom is ons werk zo moeilijk. Er mogen geen dieren en bomen sterven. Onze natuurbeleving is daarmee ontdaan van de essentie: leven. En daarmee van de natuurlijke aspecten. De Fransman bijvoorbeeld denkt vanuit het landelijk gebied zelf en

begrijpt de marges van een boer of een beheerder. De Nederlander is losgeraakt van de relatie met het landelijk gebied. Ik denk dat educatie en natuurbeschermers zijn doorgeschoten. Het lijkt dus een cultuurprobleem te worden.”

Volgens de Flora- en Faunawet mag je niet verstoren, en nu?

“De wet heeft geweldige neveneffecten (o.a. voor de periode van de houtoogst) die natuurlijk nooit de bedoeling kunnen zijn geweest. Wij zijn een van de eerste landen die de Europese habitat- en vogelrichtlijnen hebben geïmplementeerd in eigen regeling. Maar ik denk dat we de intentie van Brussel niet goed begrijpen. Het zal toch niet de bedoeling zijn dat Frankrijk of Duitsland de houtoogst van half februari tot half augustus plat legt? Ook recreanten verstoren en het kan toch ook niet de bedoeling zijn dat bijvoorbeeld in het stadsbos Amelisweerd -met een fantastische vogelpopulatie- de hekken met Pasen en Pinksteren dicht moeten, want dan komen er 10 tot 15.000 bezoekers uit Utrecht. Terreinbeheerders beheren voor de natuur zonder deze structureel te beschadigen. Dat moet de wet faciliteren!

In het kader van de wetshandhaving moet bepaald worden wat opportuun is. -dus omschrijven wanneer men spreekt van verstoring- en dan kan men ook constateren of de beheerder opzettelijk verstoort of dat hij beheert. De vragen zijn: interpreteren we Brussel wel goed, hoe lossen de buurlanden het op? en bepaal wat opportuun is.

Leidt certificering tot iets?

“In een land als Nederland, waar zoveel wetten, regels en beheercontracten zijn met de overheid,

is certificering niet nodig om de consument de zekerheid te geven dat zijn houten plank uit duurzaam beheerd bos komt. Het begon echter met fout hout uit te tropen, dat moest niet mogen. Maar bos certificeren in Nederland kunnen alleen de grote eigenaren zich veroorloven, de kleintjes worden uit de markt gedreven. Ook groeps-certificering lost het probleem beneden de 100 ha niet op en dat betreft nog steeds 96% van de bouseigenaren. Cynisch is dat FSC belang hecht aan de betrokkenheid van *local people* maar bij houtoogst betekent het dat men alleen dienstbaar is aan de grote eigenaren, de kleine mogen uit de markt worden gedrukt. De vraag bekruipt me of FSC de houtoogst wel wil faciliteren? Of wil FSC zoveel mogelijk beperken en verhinderen?”

Geïntegreerd bosbeheer een modegril?

“Nee, dat is een beheervorm die past bij de ontwikkelingsfase van het Nederlandse bos en de mensenwensen van nu en de toekomst. Via Programma Beheer wordt het gefaciliteerd. We moeten nog wel veel leren. Velen zeggen geïntegreerd te beheren maar het is eigenlijk nog een zootje. Ik denk dat dat komt omdat het idee in de praktijk is ontstaan en nu in de fase van professionalisering komt. Dat betekent dat door de beheerdaad toekomstdoelen gerealiseerd moeten worden en dat moet bedrijfsmatig verantwoord gebeuren! Daar is nu veelal geen sprake van. Enthousiasme en kleinschalig handelen is niet voldoende. Men is een korte termijn beheerder geworden, gericht op het nu. En bosbeheer is juist lange termijn denken en handelen los van de waan van de dag. Dat is je beheerderstaak.”

Wat gebeurt er met het Bosschap?

"Het bestuur heeft zich beraden op de toekomst en besloten om het Bosschap te verbreden en gekozen voor een Schap voor bos én natuur. Dan spreek je voor 700 tot 900.000 ha landelijk gebied, in de toekomst en ben je een factor van belang. Bestuurders willen met partners overleggen die namens het geheel spreken, dus moet er ook een meer eenduidige lijn vanuit de bos- en natuursector komen. En niet ieder voor zich. Men moet ons kunnen herkennen en in de krant lezen: 'de gezamenlijke natuurbeheerders vinden dat'. Dat is duidelijk en heeft impact.

De interim-secretaris Arno Willems gaat nu de technische kant voorbereiden van een Natuurschap en schetst een daarbij passende taakstelling voor de eerste vijf jaar. Dat moet dan bestuurscommitment opleveren en een nieuwe voorzitter en secretaris."

Wat gaat er met Rob gebeuren?

"In het bedrijfsleven kun je blijven functioneren als commissaris maar een equivalent van zo een systeem kent onze sector niet. Daardoor gaat kennis en wijsheid te vroeg verloren. Mijn generatie is vroegtijdig opgestapt of uit het systeem gezet en dat is slecht voor de continuïteit.

Het is bijvoorbeeld belangrijk om een visie te ontwikkelen over de betekenis van bos en natuur in de eenentwintigste eeuw voor het landelijk gebied en de rol die bos en natuur voor de stedelijke samenleving moet gaan vervullen. Daarvoor moet je denktanks creëren en mensen als ik kunnen daar een rol in vervullen. Daarnaast zou ik het heel leuk vinden om weer praktisch bezig te zijn met de landschapsaspecten van bos en natuurbeheer. Want de

landschapsarchitect kijkt naar de kwaliteit van de omgeving en bij bos- en natuurbeheerder is dat onderontwikkeld. Ze zien het niet. Particulieren hebben daar meer inzicht in en begrip voor. Dat alles zou ik graag in mijn bureau 'Rob Nas' willen doen."

Hoe zou je willen dat mensen je herinneren?

"Iemand omschreef me met drie eigenschappen: vernieuwend, conservatief en professioneel. Dat zijn in mijn ogen de karaktereigenschappen van een terreinbeheerder. Vernieuwend moet je zijn om de maatschappelijk relevante positie van bos en natuur veilig te stellen. Conservatief om de waan van de dag te onderscheiden van wat werkelijk relevant is. En professioneel is je vakmanschap waardoor je iets kunt waarmee anderen je respecteren. Ik zou graag herinnerd worden als iemand die dat uitstraalde. Er zouden wel meer mensen van mogen zijn. Want vernieuwend is overgedimensioneerd geworden, conservatief (in de positieve betekenis) wordt

De vertrekkende Rob Nas aan het woord en de luisterende interim secretaris Arno Willems.

niet als kwaliteit herkend en professioneel wordt steeds minder belangrijk gevonden, zowel in Den Haag als in het veld. Veel problemen zijn hierop terug te voeren: denk aan het gebrek aan professionaliteit bij de invoering van het Programma Beheer en de Flora- en Faunawet."

Waar moeten we aan gaan werken?

"De belangrijkste functie waar we aan moeten werken is recreatie. Deze is mijns inziens te sterk geënt op in Nederland eind 60 geïntroduceerde Amerikaans georiënteerde recreatiefilosofie met wandelroutes, bezoekerscentra en Nationale Parken. Maar dit recreatiebeleid past onvoldoende op de wensen van de stedelijke samenleving. Als een Amsterdammer zegt: 'ik heb zin om naar de Veluwe te gaan' dan begint hij bij een hotel en de omgeving is daar een afgeleide van. Maar hij moet weten wat hij zoekt! En dáárbij een hotel zoeken. Wij hebben niet geleerd dat de werkelijkheid op de Veluwe, het doel moet zijn en verstrekken die informatie niet. We zijn stuurloos in onze recreatie-ontwikkelingen en teveel gericht op evenementen, zoals 'De boswandeling op Valentijnsdag'. Wij presenteren nog steeds de eigendoms categorieën maar we moeten dienstbaar zijn aan de samenleving en dus de kwaliteit van bos en natuur die past bij de behoefte van de samenleving aan de man brengen. Dat gebeurt niet. Daarvoor moeten we de kwaliteiten van onze terreinen herdefiniëren en gebieden géén Nationaal Park noemen. Rust, ruimte en stilte gaan nu verloren omdat we er geen visie op hebben. Het Drentse boomkroonpad is een Efteling-product. Het is toch dodelijk dat daarvoor bos gebruikt op een punt waar we juist stilte, rust en ruimte moeten aanbieden. Overi-

gens, van het boomkroonpad leren we dat bos en natuur beheer de recreatie anders moeten aanpakken." Laat het boomkroonpad maar over aan ondernemers."

"Ik vind dat we teveel menen dat we mensen iets moeten leren. Maar mensen kunnen zelf wel leren. Wil je mensen het besef voor natuur bijbrengen met feitjes en weetjes, dan bereik je een te beperkte groep. Je moet mensen kwaliteiten laten ervaren die ze dan ook niet vergeten. Een wandeling door Hagenau (Veluwezoom) geeft mensen een beleving voor het leven en zo begrijpen mensen wat de natuur de mensen te bieden heeft. Daar kun je met een gewone boswandeling niet tegenop. Dat er beheerd moet worden, moet je anders communiceren."

"Overigens beheerders moeten

geen geld aan de recreant willen verdienen of zich dat aan laten praten. Beheerders moeten geen pannenkoekhuis beginnen. Laat dat maar over aan de ondernemers in het agrarisch gebied. Wel moeten we hard werken aan een duurzame beheereconomie in het landelijk gebied. De economie voor het landelijk gebied van de 50-er jaren landbouw en houtteelt is vervangen door een totaal andere. De huidige bewoners verdienen hun geld elders of in de lokale recreatie en de middenstand. Beiden hebben de infrastructuur van bos en natuur nodig. De infrastructuur bos en natuur moet mede door de nieuwe economie van het landelijk gebied betaald worden. Het is belangrijk dat er los van de rijksbegroting een financieel systeem ontwikkeld wordt om daarmee de beheerfinanciën veilig te stellen.

De filosofie van het systeem zou dienen te zijn dat die in economi-

sche termen profiteert van de natuur-bos infrastructuur ook mee betaalt aan de instandhouding en ontwikkeling ervan. Voorbeelden de OZB (onroerend zaak belasting), de waterwinning en de recreatie economie. Overigens wat nodig is zijn peanuts voor deze 'economische profiteurs'."

Toekomst?

"Ik ben benieuwd hoe het nieuwe kabinet de toon gaat zetten. Waarschijnlijk zal de toon zakelijker en functioneler zijn en gaan andere normen en waarden een rol spelen. Tot nog toe zaten we links van het midden en het ziet er naar uit dat het de komende 30 jaar rechts van het midden wordt. Veel van onze tot nu toe maatschappelijk relevant geachte zaken en wijzen van doen, zullen veranderen. En beheerders die hun gedachtegoed niet bijstellen, worden niet meer gelegitimeerd."

Symposium Bos en Natuur

nieuwe vragen en nieuwe rollen voor beleid, beheer en onderzoek

vrijdag 20 september 2002 in het Provinciehuis te Utrecht

Georganiseerd door Alterra en de Studiekring van de Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging, ondersteund door het ministerie van LNV (Onderzoeksprogramma Functievervulling Natuur, Bos en Landschap) en Stichting ProBos.

In het onderzoeksveld natuur, bos en landschap worden grote stappen voorwaarts gezet. Daarbij is het van belang dat beleidsmakers en beheerders adequaat gebruik maken van de resultaten van het onderzoek. Ook dient men geregeld de vraag te stellen of het onderzoek wel goed aansluit bij de maatschappelijke wensen. Op dit symposium zullen onderzoekers, beleidsmakers en beheerders elkaar informeren, maar hopelijk ook prikkelen om vraag en aanbod dicht bij elkaar te brengen.

Het symposium richt zich op de volgende vier thema's in de vorm van een Lagerhuisdebat.

1. Rust ruimte en stilte
2. Economie van het natuur-, bos- en landschapsbedrijf
3. Geïntegreerd bosbeheer
4. Natuur in landschappelijke context

Aanmelding vooraf is noodzakelijk. Nadere informatie:

Frits Mohren, voorzitter studiekring KNBV: 0317 - 478026

Martijn van Wijk, programmaleider Functievervulling: 0317 - 477728